

EXPUNERE DE MOTIVE

Propunerea legislativă, pe care v-o supunem atenției și dezbaterii, are ca obiect asigurarea protecției și promovării reale a drepturilor victimelor violenței în familie, în special asupra femeilor, prin introducerea unor modificări și completări ale Legii nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței în familie.

În prezent, violența în familie, în special asupra femeilor, este o fenomen de amploare, răspândit în toate mediile sociale, și care afectează întreaga familie, în ansamblul ei. Consecințele violenței în familie sunt resimțite nu numai în familiile respective, dar și în întreaga societate.

Potrivit Consiliului Europei – Comitetul de Miniștri, violența în familie este „orice act sau omisiune comisă în interiorul familiei de către unul dintre membrii acesteia și care aduce atingere vieții, integrității corporale sau psihologice sau libertății altui membru al acelei familii, și vatămă în mod serios dezvoltarea personalității lui/ei” (Recomandarea Nr. R (85) cu privire la violența în familie, adoptată la 26 martie 1985).

În Rezoluția 48/104/20.12.1993, Adunarea Generală a ONU, art.2, arată că violența îndreptată asupra femeii „include următoarele acțiuni chiar dacă nu se limitează la ele: violența fizică, sexuală și psihologică care se produce în cadrul familiei, inclusiv maltratări, abuzul sexual al copiilor din cadrul căminului conjugal, violența relaționată cu știrbirea dreptului patrimonial, mutilare genitală și alte practici tradiționale, nocive pentru femeie, actele de violență produse de alți membri ai familiei precum și violența relaționată cu exploatarea.”

Din aceste motive, în anul 1993, Națiunile Unite au adoptat Declarația pentru eliminarea violenței împotriva femeilor, sub toate formele sale, de la violența în cadrul cuplurilor și hărțuirea sexuală la locul de muncă până la mutilarea genitală și forțarea la practicarea prostituției.

În 1994 Comisia pentru Drepturile Omului a numit un Raportor Special pentru Violența Împotriva Femeilor, care să adune date complete și să propună recomandări la nivel național, regional și internațional, pentru a elimina violența împotriva femeilor, precum și cauzele acesteia.

Cea de-a Patra Conferință Mondială asupra problemelor Femeilor, Beijing 1995 definește violența îndreptată asupra femeii ca fiind orice act de violență fundamentat pe diferența de gen, care rezultă sau care poate rezulta într-o vătămare sau suferință fizică, sexuală sau psihologică a femeilor, inclusiv amenințările cu asemenea acte, coerciția sau privarea arbitrară de libertăți, indiferent dacă acestea apar în viața publică sau privată. În consecință, violența împotriva femeilor cuprinde următoarele forme, fără a fi limitată la acestea:

- a) Violența fizică, sexuală și psihologică ce are loc în familie, inclusiv bătăile, abuzul sexual al copiilor de sex feminin în cadrul casnic, violența legată de zestre, violul marital, mutilarea genitală a femeilor, violența extra-maritală și violența referitoare la exploatare;
- b) Violența fizică, sexuală și psihologică ce apare în comunitatea generală, inclusiv violul, abuzul sexual, hărțuirea sexuală și intimidarea la locul de muncă, în instituțiile educaționale și în altă parte, traficul cu femei și prostituția (forțată);
- c) Violența fizică, sexuală și psihologică comisă sau trecută cu vederea de către Stat, oriunde apare aceasta." (paragraful 113)

Platforma de Acțiune adoptată la Beijing în 1995 afirmă că violența împotriva femeilor este o violare a drepturilor omului și recomandă o serie de strategii pentru eliminarea acesteia.

În aceeași perioadă, Consiliul Europei a emis o declarație privind strategiile de combatere a violenței împotriva femeilor, într-o Europă democratică.

Au urmat apoi o serie de rezoluții și recomandări ale Consiliului Europei către statele membre, cu scopul de a preveni și combate violența domestică.

Studierea legislației statelor europene în materia violenței domestice (Anexa 1), arată că majoritatea acestora au inițiat o serie de reforme legislative cu scopul de a combate violența conjugală.

Din analiză rezultă că doar două state europene – Spania și Suedia – incriminează actele de violență domestică prin infracțiuni specifice, pe când în celelalte țări cuprinse în studiu – Anglia, Germania, Austria, Belgia, Bulgaria și Turcia – legătura dintre agresor și victimă constituie circumstanță agravantă și doar în cazul Franței această legătură poate constitui fie circumstanță agravantă, fie element constitutiv al infracțiunii.

În Spania și Suedia actele de violență domestică, dacă se petrec în mod repetat, se încadrează într-o infracțiune specifică: *torturi și alte infracțiuni împotriva integrității morale*, respectiv *violarea gravă a integrității*.

În toate țările cuprinse în studiu, instanța poate pronunța măsuri de protecție a victimelor de către agresori. Acestea pot varia de la acordarea folosinței exclusive a domiciliului comun, până la interzicerea agresorului de a reveni în locuința familiei sau de a se apropia de victimă și locurile pe care aceasta le frecventează.

Austria și Germania au reglementat cea mai eficientă măsură de protecție a victimelor violenței domestice: poliției i s-a dat dreptul de a pătrunde în domiciliul familial și de a-l evacua pe agresor, în cazurile grave de violență. De asemenea, poliția îi poate interzice acestuia să revină în locuința comună sau să se apropie de locuința sau de locul de muncă al victimei. Aceste măsuri permit poliției să intervină foarte rapid și eficient pentru scoaterea victimei de sub influența făptuitorului. O astfel de intervenție poate avea loc independent de sesizarea instanței de către victimă. Totuși, dacă acest lucru se produce, interdicția poliției va fi prelungită.

Din păcate, în România încă nu se poate vorbi despre existența unei legislații similare celei din statele europene în privința existenței unui ordin de restricție care să protejeze în mod real victimele violenței domestice.

Nici Legea nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței în familie, și nici un alt act normativ nu asigură o protecție reală victimelor violenței domestice. În lipsa unor astfel de măsuri, persoanele-victime ale violenței în familie sunt nevoite să coabiteze în continuare cu agresorul, chiar și în cazul în care se hotărăsc să inițieze un demers juridic. Cum în țara noastră, actele de violență domestică nu se urmăresc din oficiu sau în urma denunțului oricărei persoane care are cunoștință de săvârșirea unor astfel de acte, cum se întâmplă în

majoritatea statelor europene, împăcarea părților înlătură răspunderea penală, ceea ce se și întâmplă în foarte multe cazuri.

Deși Codul Penal prevede la art. 118¹ măsura de siguranță a interzicerii de a reveni în locuința familiei pe o perioadă de până la 2 ani, aceasta se poate lua numai în urma condamnării agresorului la o pedeapsă privativă de libertate de cel puțin un an și dacă acesta constituie un pericol grav pentru ceilalți membri ai familiei. Însă, până la pronunțarea condamnării agresorului, nu există nici o altă măsură de protecție de care să poată beneficia victima.

Analiza datelor statistice privind violența în familie, inclusiv a deceselor din această cauză, centralizate la nivelul Agenției Naționale pentru Protecția Familiei începând cu anul 2004 – anul înființării acesteia, și rezultate din colaborarea între: Ministerul Muncii, Familiei și Egalității de Șanse, Ministerul Internelor și Reformei Administrative și Ministerul Sănătății Publice, prin structurile lor teritoriale, Serviciul de Protecție a Victimelor și Reintegrare Socială a Infractorilor; Inspectoratul Școlar Județean; Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului, asistenții familiari în prevenirea și monitorizarea cazurilor de violență în familie, precum și ONG-uri active în domeniu și alte instituții interesate de problematica violenței în familie (prezentate în **Anexa 2**) evidențiază numărul mare al victimelor violenței în familie, precum și faptul că majoritatea acestor victime o reprezintă femeile. Se cuvine să facem aici cuvenita mențiune potrivit căreia numărul real al victimelor violenței în familie nu este cunoscut, în majoritatea cazurilor acestea preferând să păstreze tăcerea și să nu se adreseze autorităților și instituțiilor.

Astfel, se constată că a avut loc o creștere alarmantă a cazurilor raportate, deci a celor în care "plafonul tăcerii "este spart prin depunerea de plângeri de către victime. Au fost înregistrate circa 6.000 cazuri de violență în familie în primele trei trimestre ale anului în curs și peste 50 femei ucise, față de peste 9.000 cazuri în 2006 și peste 160 victime, în majoritate femei.

De aceea, având în vedere amploarea și consecințele fenomenului violenței în familie care se manifestă în România, precum și necesitatea de a eficientiza efortul instituțional și financiar în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie (foarte multe **instituții ale statului sunt implicate, prin atribuțiile și competențele conferite de lege – Anexa 3**) în

scopul prevenirii și reducerii violenței în familie, împreună cu o serie de organizații neguvernamentale reunite în cadrul Coaliției împotriva violenței în familie, am considerat și considerăm că asigurarea unor măsuri de protecție și de promovare reală a drepturilor victimelor violenței în familie constituie o necesitate și, totodată o urgență națională, pornind de la faptul că violența împotriva femeilor este o violare a drepturilor omului.

Principalele cauze ale eficienței reduse a prevederilor legale în vigoare sunt lipsa de informare a victimelor asupra căilor de urmat, lipsa folosirii mijloacelor procedurale aflate la îndemână sau insuficiența acestora, lipsa unor adăposturi suficiente pentru victimele care se refugiază din domiciliul familiei.

Prezenta inițiativă legislativă propune modificarea și completarea prevederilor legii în următoarele direcții:

- includerea unor mijloace specifice de drept civil, respectiv a ordinului de protecție;
- includerea "ordinului de restricție" printre mijloacele de drept penal, dezvoltând astfel proceduri judiciare precise, rapide și eficiente pentru rezolvarea cazurilor extreme;
- eficientizarea activității autorităților care iau cunoștință despre comiterea unui caz de violență în familie pentru susținerea și consilierea victimelor pentru a uza de mijloacele legale în vederea sancționării cazurilor de violență.

Aceste măsuri au menirea de a încuraja victimele la acțiune, a da în sarcina instituțiilor statului atribuția de a se autosesiza, a face prevenție generală și specială a agresorului.

De altfel, **Declarația adoptată de Parlamentul României în ședința din data de 23 noiembrie 2006 afirmă:**

- **"Parlamentul României sprijină și contribuie, prin toate mijloacele de care dispune, la buna desfășurare a campaniei de combatere a violenței împotriva femeilor, inclusiv a violenței în familie, inițiată de Consiliul Europei";**
- **"Noi, senatorii și deputații, reprezentanții aleși ai poporului, afirmăm că lupta pentru prevenire și combatere a violenței împotriva femeilor constituie o prioritate pe agenda noastră de lucru, atât în forul legislativ, cât și în teritoriu, în circumscripțiile noastre electorale."**

Ca urmare, considerând oportune, necesare și urgente măsurile mai sus-menționate, vă supunem această propunere legislativă spre dezbateră și adoptare în procedură de urgență.

INIȚIATORI,

Minodora Cliveti - deputat P.S.D.

Lia Ardelean - deputat P.C.

Gheorghe Firczak - deputat Minorități

Dan Horațiu Buzatu - deputat Independent

Ioan Aurel Rus - deputat P.R.M.

Olguța Cocrea - deputat Independent

Doina Drețcanu - deputat P.S.D.

Tamas Sandor - deputat U.D.M.R.

Florentina Marilena Toma - deputat P.S.D.

Dragoș Ujeniuc - deputat PDL Independent

Mirela Adomnicăi - deputat P.S.D.

Eugen Nicolicea - deputat P.S.D.

Dumitru Bentu - deputat P.S.D.

Florin Iordache - deputat P.S.D.

Rodica Stănoiu - senator independent

NASIR ZODICH - PMOSS
VASILE MOCANU - ~~PSD~~
NEDELCO GABRIELA - ~~PSD~~

GUBANARU ANGE - ~~PSD~~
STAN IOAN - ~~PSD~~
VOINEA TIORETA - ~~PSD~~

LEONEA VACERIU - ~~PSD~~
BODOLOU NICOLE - ~~PSD~~
KARIAN IOAN - ~~PSD~~

ION MODOLCA - ~~PSD~~
SEZIVARIU TUDOR - ~~PSD~~
ECATERINA ANDRONEA - ~~PSD~~

MONALISA GALATEANU - ~~PSD~~
JUMITRU MIHAIL - ~~PSD~~
ZILIA ANDREAS - ~~PSD~~

RUSA MIHAELA - ~~PSD~~
CAZAN LEONARD - ~~PSD~~
DUMITRESCU LIANA - ~~PSD~~

ANDREA PLIN - ~~PSD~~
IOREACHE FLORIN - ~~PSD~~
VASILE ANITA - ~~PSD~~